

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА У ЗДІЙСНЕННІ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Дьяченко Юлія Вікторівна, наук. кер. - Моторикін С.А.
Криворізький коледж економіки та управління ДВНЗ ім. Вадима Гетьмана

Розвиток економіки та соціальної сфери неможливий без стабільного та ефективного бюджетного процесу. На сьогоднішній день вже багато зроблено урядом зокрема Міністерством фінансів України для підвищення ефективності використання державних коштів. Це насамперед перехід на казначейське виконання державного бюджету та удосконалення системи контролю за використанням державних коштів. Ідея казначейського виконання бюджету зародилась внаслідок необхідності підвищення ефективності виконання бюджетів, а також забезпечення прозорості і безумовного контролю даного процесу.

Метою даної роботи є висвітлення основних напрямів роботи держказначейства України та шляхи подальшого вдосконалення єдиної казначейської системи.

Актуальність даної теми полягає в тому, що на сьогоднішній день казначейство займає перше місце у розділі бюджетних коштів і чим вища ефективність роботи Казначейства – тим краще для економіки держави та добробуту населення.

Предметом наукової роботи є Державне казначейство та його устрій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній фінансовій науці дослідженню економічної сутності, удосконаленню Державного казначейства приділяється в багатьох працях різних науковців, які досліджують всі ці теми.

У своєму розвитку Державне казначейство України пройшло певні етапи, які супроводжувалися:

1) Заснуванням організаційної структури органів Казначейства, функціональність яких у процесі розвитку змінювалася.

2) Перерозподілом функцій і між банківською та фінансовою системами, галузевими міністерствами і відомствами, і між підрозділами центрального апарату Міністерства фінансів України, його місцевими фінансовими органами та органами Держказначейства.

3) Запровадженням казначейського обслуговування бюджетів, яке передбачало:

— оптимізацію процесу управління грошовими ресурсами, який ґрунтується на принципі функціонування єдиного казначейського рахунку;

— здійснення попереднього і поточного контролю первинних документів розпорядників бюджетних коштів.

4) Входженням усієї системи Державного казначейства до системи електронних платежів Національного банку України.

Основою Державного казначейства є державний бюджет. Державний бюджет – це загальнодержавний фонд коштів, з якого органи державної влади отримують кошти для матеріального опосередкування свого функціонування. Для успішного функціонування кожній державі необхідно запланувати можливе одержання доходів для покриття першочергових видатків.

“Єдиним хорошим бюджетом є збалансований бюджет” Адам Сміт, 1776 р.

“Хорошим правилом є те, що бюджет ніколи не повинен бути збалансованим - крім моменту, коли надлишок, що стримує інфляцію, змінюється на дефіцит, щоб боротися зі спадом”.
Воррен Сміт, 1955 р.

Тобто, вирази двох відомих економістів є різнобічними, кожен в свій час думав інакше. Наприклад, схиляюся до висловлювання Воррена Сміта тому, що для стратегічного розвитку будь-якої держави доходи повинні завжди перевищувати видатками. Можливо тільки бути баланс тоді, коли відбувається певний спад в економіці, ось тільки тоді буде видно, що держава має вагоме місце у світовій економіці.

На Державне казначейство в Україні покладено виконання таких функцій:

- здійснює касове виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування за доходами та видатками;
- організовує управління наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів і бюджетів самоврядування у межах видатків, установлених на відповідний період;
- здійснює контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів на стадії проведення платежу на підставі підтверджуючих документів, наданих розпорядниками бюджетних коштів;
- проводить облік касового виконання та складання звітності про стан виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування;
- здійснює облік, обслуговування та погашення зовнішнього і внутрішнього боргів держави відповідно до чинного законодавства;
- здійснює розмежування загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, проводить взаєморозрахунки між ними. Розмежування з бюджетами нижчого

рівня здійснюються за умови укладання угод між органами Держказначейства та відповідними Радами;

- відповідно до укладених угод відкриває та обслуговує рахунки розпорядників бюджетних коштів в органах Держказначейства;

- здійснює оплату рахунків за дорученням розпорядників бюджетних коштів відповідно до чинних нормативних актів. При цьому Держказначейство не несе відповідальності за зобов'язаннями, прийнятими розпорядниками бюджетних коштів;

- отримує звіти про виконання кошторисів доходів і видатків від розпорядників бюджетних коштів, здійснює звірку даних обліку органів Держказначейства з даними обліку розпорядників;

- здійснює у безспірному порядку стягнення належних державному бюджетові коштів по взаєморозрахунках між бюджетами;

- забезпечує роботу інформаційно-обчислювальної системи Держказначейства та її взаємодію з інформаційними системами Національного та комерційних банків України, міністерств, відомств та інших органів виконавчої влади, установ та організацій;

- управляє поточними залишками казначейських рахунків з метою отримання доходів та зарахування їх до загального та спеціального фондів державного бюджету;

- розробляє та затверджує нормативно-правові акти та єдині правила організації роботи з питань казначейського виконання бюджетів усіх рівнів, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування, кошторисів доходів та видатків бюджетних установ, відкриття рахунків в органах Державного казначейства;

- здійснює роботу щодо добору, розстановки кадрів, створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, забезпечує проведення єдиної державної політики з питань державної служби в органах Держказначейства;

- організовує та здійснює внутрішньосистемний контроль і аудит;

- здійснює інші функції, передбачені чинним законодавством України. При цьому Державне казначейство має реалізувати принцип Єдиного

казначейського рахунку державного бюджету у поєднанні з централізованою системою, яка дасть змогу мати вичерпну інформацію про щоденний стан державних фінансів, забезпечить можливість маневрування фінансовими ресурсами держави. За цих умов за банківською системою залишається здійснення функцій акумуляції коштів Державного бюджету України, їх зберігання та перерахування за дорученням органів Державного казначейства, а також прийом, зберігання та

видачу готівки. А за міністерствами та відомствами залишається право розподілу асигнувань за напрямками видатків коштів, затвердженими державним бюджетом України.

Для автоматизації і розподілу бюджетів різних рівнів було створено Автоматизовану систему «Казна». Завдяки програмному забезпеченню АС «Казна» дає можливість отримати інформацію про надходження та повернення надміру та /або помилково сплачених платежів в будь-який час.

Внаслідок використання програмного забезпечення з'являється можливість простеження реального стану рахунків на кожну хвилину, що дозволяє здійснювати управління фінансовими ресурсами. Автоматично ведеться бухгалтерський облік доходів державного та місцевого бюджетів відповідно до діючого плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевого бюджетів і забезпечується формування звітності про виконання державного та місцевого бюджетів за будь-який звітний період. Органам казначейства надано статус учасників СЕПНБУ. Висока оперативність отримання інформації дає уряду можливість негайно реагувати на можливі питання.

Впровадження такої системи можна тільки вітати тому, що в неї є ряд очевидних переваг, при її впровадженні у бюджетних установах бухгалтерського обліку знову ж таки робить результати їх діяльності значно прозорішими і полегшує процес контролю.

Основним шляхом вдосконалення ДК є вдосконалення АС «Казна», бо вона забезпечить швидкісну передачу інформації між відділеннями ДК та покращить ефективність використання бюджетних коштів, а всім відомо, що виділення коштів з державного бюджету це основний напрямок бюджетної політики України.

Таким чином, державне казначейство і державний бюджет займають вагоме місце у формуванні фінансів України. Це є два вагомих важеля, які потрібно завжди удосконалювати і автоматизувати для більш становлення економіки в Україні.